

Veu de l'exili català i republicà

Nº 52

Juliol 1991

19 de Juliol de 1936

Responent a l'aixecament militar feixista de Franco, el proletariat de Barcelona i de Catalunya, a l'ensem que el de la República espanyola, lliura una batalla victoriosa contra els facciosos.

Compararem aquest històric esdeveniment amb el que tingué lloc a París, ara ha fet cent cinquanta anys, amb la instauració de la Comuna revolucionària.

Aquesta Comuna ha estat considerada per Marx - "La guerra civil a França" - i per Lenin, com el primer exemple històric de realització de "dictadura del proletariat".

Podem creure que, de fet i sense dir-ho, a l'Espanya republicana s'establí també una vertadera "dictadura del proletariat", l'antifeixisme proletari va ésser oficialitzat, el feixisme reprimí i el combat - la guerra defensiva - imposat per les forces populars.

La ferotge repressió que el poble català i els pobles d'Espanya sofriren amb la derrota de 1939 pot ser comparada a la no menys sagnant repressió dels comunards parisencs per les tropes versalleses.

La insurrecció parisenca de 1871, històricament, no va ser perduda: ella servi d'exemple a Lenin per establir el règim de la URSS en 1917.

La revolució social sorgida a conseqüència del Juliol de 1936, és que ella serà perduda, històricament parlant? No ho creiem, la història conté també una "memòria". Servim-la, aquesta "memòria històrica"!

Picasso :
"Somni i mentida
de Franco"

Quin exèrcit espanyol ?

Després de la guerra del Golf, es discuteix políticament a Espanya, com en altres països, quin exèrcit cal, el "professionalitzat", "d'ofici", o bé de "lleve", de conscripció.

En el "Monde" del 12 d'abril s'escriu que "Durant les quatre dècades de franquisme, les forces armades... estaven fetes més per lluitar contra "l'enemic interior" que per protegir la pàtria contra una agressió exterior". També s'hi diu que, pels objectors de consciència, nombrosos, aquesta institució és "una herència de la dictadura".

Sota la polèmica política, hi ha la realitat de la culpabilitat de l'exèrcit de Franco en la guerra civil. Un grapat de militars facciosos, es pot dir, prengué, per la violència i per l'assassinat, possessió de l'exèrcit i el dirigí contra les institucions republicanes.

"ÉXODOS"

Es evident que un exèrcit "d'ofici" continuarà aquesta tradició criminal, ja que la nostra guerra resta "inacabada". També sembla evident que un exèrcit de "llevés", a Espanya, no impedeix que un "generalato", o un grup d'oficials facciosos posi en perill la democràcia.

Quin exèrcit per "la República"? L'exèrcit que la reforma Azaña no aconseguí realitzar, un "exèrcit republicà". Tinguem en exemple, en les seves qualitats i en els seus immensos defectes, el nostre exèrcit proletari improvisat en tan males condicions per defensar la República. Prenem exemple dels exèrcits de "ciutadans en armes" de països com Suïssa i Israel. Tota revolució engendra, armant el poble, el seu exèrcit que la defensa.

El coreligionari Manuel Riera Claville ens ha enviat aquest text :

EL 14 D'ABRIL DE LA RESISTÈNCIA REPUBLICANA

Els qui seguim afirmant-nos com a catalanistes i republicans celebrarem un nou 14 d'abril amb més esperança que mai!

Per una raó elemental i senzilla; perquè cada any que passa comprovem amb més contundència i transparència que els qui han volgut apropiarse de la nostra ideologia i representativitat i llegat històric estan cada dia més fracassats, més desorientats i sobretot més dividits!

Si una imatge social, cultural i econòmica s'imposa per sobre de totes a la premsa, radio i televisió és la de la discòrdia, desintegració i divisió entre els partits majoritaris. A Catalunya, la fredor creixent entre Convergència i Unió Democràtica, governant la Generalitat d'una banda i el Partit Socialista de Catalunya governant Barcelona i moltes alcaldies de grans ciutats, d'una altra. A la resta de l'Estat, la conflictiva polarització creixent entre els tecbo-liberals de González i Solchaga i els socialistes radicals del P.S.O.E. de Guerra.

No serà la primera vegada a la història política que una victòria de l'oposició - en aquest cas la nostra oposició d'Acció Republicana i d'Esquerra Republicana - és obtinguda tant pel mèrit intrínsec de la nostra operatòria i del nostre dinamisme combatiu com per l'afebliment fruit de la dispersió, la desmobilització i la divisió de l'adversari.

I avui, qui pot dubtar que a Catalunya i a tot l'Estat els qui s'oposen radicalment a la solució republicana estan en un pla inclinat de tensions personals, ideològiques i tàctiques que són evidents com la llum del dia? Sense oblidar que una societat europea, moderna i progressista, que és el context socio-polític de Catalunya, està predeterminada cap a la forma republicana d'estat,

que és la forma més perfecta de la democràcia pluralista i representativa.

La no preparació per al combat de l'Europa de 1993, tan decisiu per a la nostra economia i nivell de vida, el perill creixent de l'integrisme i fonamentalisme del Magreb, que està constituint una plataforma agressiva a tot el Nord d'Àfrica, amb implicacions de perill demogràfic, comercial i qui sap si un dia militar, a tot el sud de la Mediterrània, és un facotr geopolític nou que es pot convertir, en un dia no massa llunyà, en una amenaça social, política i militar de proporcions explosives.

I no oblidem la dimensió socio-econòmica de les repercussions de la Guerra del Golf sobre el nivell de vida, el nivell d'ocupació i el nivell d'expansió i desenvolupament econòmic. Les altes i creixents cotes d'inflació, d'atur en progressió i els index cada dia més baixos de creació i desenvolupament d'empreses estan creant una tensió social i uns desequilibris socials que ben aviat es traduiran en una

factors de desconfiança en els governs actuals i com el cèlebre atur general del 14 de desembre podran provocar l'autèntic canvi polític que llavors, gairebé per miracle, el poder pogué evitar i que ara s'imposarà.

Davant de tants, i tan urgents perills, els republicans, conscients de la seva llegitimitat i representativitat en el país real, per no dir en el país profund, estaran com sempre en la primera línia d'avantguarda de defensa i d'acció per la República. Si cal aglutinar un Front Ampli Republicà, si cal cooperar amb altres forces polítiques per a la configuració d'un Govern de Salut Pública, si cal aprofundir en la Reforma constitucional cap a una Unió Federal dels pobles ibèrics, de les comunitats autònomes i de les nacionalitats històriques, els republicans de Pi i Margall, de Francesc Macià, de Lluís Companys afirmen el 14 d'abril de 1991 que estaran dempeus en l'afirmació conjunta de la Llibertat, la Igualtat i la Fraternitat de les banderes, agermanades, de Catalunya i de la República.

Manuel Riera, President
d'Acció Republicana Catalana.

El compatriota Josep Ibàñez i López, d'ERC, del C. Agrup. Catalana de Gran Bretanya, publica en "Els segadors" del mes d'abril, aquesta Crida :

CATALUNYA REPUBLICANA

Als catalans i als qui no ho són, que estimen però la seva terra d'adopció... I, per què no?, a tots aquells pobles i nacionalitats que viuen sota coberta d'un dit Estat Espanyol.

L'onze de Setembre de 1714, Barcelona va caure en mans de les tropes de Felip V, de la dinastia borbònica. Catalunya va perdre la seva independència.

Catalunya amb el seu republicanisme històric, avui lluita per recuperar la seva catalanitat cultural i lingüística com també la seva independència i la dels Països Catalans. El combat nacional català, històricament és republicà.

Ara els socialistes, també catalans molts d'ells, sens dubte per donar-se una "pell nova", llancen la idea - consigna - d'una "Federació d'Autonomies espanyoles" sota coberta monàrquica. Què hem de dir-hi els republicans catalans?

Direm que els actuals "socialistes", seguint aquest costum post-franquista d'amagar l'ou", d'ocultar el republicanisme tradicional i històric, semblen com veient-nos fer ignorar que "els federals", a Catalunya com a Espanya, eren republicans. Sí, eren republicans federals.

Com pot haver-hi un Federalisme català o peninsular que no sigui republicà? Com pot el socialisme català no ésser republicà?

El republicanisme federal a nivell Català i Espanyol té dos apòstols. L'un català, i l'altre un gran patriota espanyol, que va ésser un dels presidents de la 1ra. República espanyola ... Francesc Pi i Margall. El primer, català, ben rodejat de milers de Màrtirs, com el President Lluís Companys i Jover, n'és el nostre "Avi" Francesc Macià.

Hem de tenir en compte que la creació de "l'Estat de les Autonomies" no és més que una maniobra - per fer-nos menjar de la mateixa pasturada - a totes i a cada una de les veritables i necessàries autonomies

catalana, basca i potser gallega, Aquest actual "Estat de les Autonomies" no ha sorgit ni ha estat acompanyat de cap mena de moviment popular.

Del que ha passat tothom n'és conscient, però som molt pocs els qui ens atrevim a dir-ho. S'ha fet una gran cerimònia de la confusió. S'ha confós legalitat i legitimitat. La legalitat franquista s'ha anat transformant fins arribar al sofisme de la dita legalitat constitucional d'avui, però ningú no vol parlar-ne del violament jurídic radical que consisteix a donar per fet que, d'un cop d'Estat facciós contra la legitimitat republicana, en pot derivar, per reformes, pactes i compromisos successius, a una nova legitimitat.

Per pragmatisme, per conveniència tàctica, i d'altres per ser "una botiflers", moltes de les forces polítiques que lluitaren per la República han acceptat la nova situació. Aquesta distorsió, aquest abandó dels ideals radicals ha pogut donar-los un poder de fet i per uns anys. Però ja es preveu, en un horitzó ben proper, que aquesta abjuració ideològica els priva, i més ho serà aviat, d'una doctrina coherent i els condemna a una ràpida degeneració i a una segura desaparició...

Hi ha hagut una democràcia, pactada entre les forces del franquisme residual que pretenien perviure i les forces de l'oposició, "mig clandestina", les quals, només per ser reconegudes, han abdicat de temes doctrinals essencials, com ho és el seu republicanisme.

Hi ha hagut el plantejament d'una "democràcia" atorgada amb un repartiment de poders, amb unes concessions equilibrades, amb una distorsió pactada amb les forces nacionalistes i regionalistes, que ha actuat com una cortina de fum per evitar el plantejament del tema capital que és: l'elecció de la forma d'Estat: Monarquia o República.

Ara d'ha de fer una crida inicial que, per a ésser operativa, ha d'adreçar-se als nuclis republicans avui dia operacionals: Als partits que es defineixen ja com a republicans: Esquerra Republicana de Catalunya i d'Euskadi. Als partits republicans federals i radicals, Ex-deportats republicans de l'Exterior, Acció Republicana Democràtica Espanyola, Izquierda Republicana, i als Centres, als Casals i Ateneus Republicans, dispersos per tota la geografia d'Europa i d'Amèrica. Des de París a Mèxic, des de Barcelona i de Madrid a Caracas, a Buenos Aires i a Austràlia... A tots els hem de demanar l'expressió de la seva solidaritat militant. A tots els hem de convocar a la gran trobada fundacional. Fidelitat als nostres capdavanters històrics. Fidelitat als qui lluitaren amb heroisme llegendari quan el poble fou agredit per les dictadures franquistes i nazi-feixistes... A tots els hem de cridar amb l'esperit republicà que és: Llibertat, Igualtat i Fraternitat.

JOSEP IBÀÑEZ I LÓPEZ

Delegat Secretaria General d'E.R.C. a Europa
Gran Bretanya

ESPURNES

Significatiu

L'anomenat "rei d'Espanya" Juan Carlos ha visitat Managua els dies 18-20 d'abril. Els "espanyols" volen ajudar econòmicament el país, Nicaragua, que està molt endeutat.

Malgrat això, els sandinistes han manifestat llur desaprovació a la presència dels representants de l'antiga metròpol colonitzadora. Unes banderes monàrquiques han estat retirades i s'han realitzat actes - a Leon - contra l'exterminació dels indis pels antics colonitzadors.

Malgrat un govern dit "socialista", el règim espanyol és als ulls del món representatiu de l'antiga Espanya inquisitorial i exterminadora. No ho va ser també la Cruzada de Franco?

ÉXODOS

per Antonio Soriano
Pròleg de Roberto Mesa

"Historia oral del exilio republicano en Francia - 1939-1945"

Si segons Joan Marichal "la història política dell'exili espanyol és senzillament la història d'Espanya", amagar i oblidar aquesta història és un acte polític de continuació d'una "guerra inacabada".

Sí, és el "amor i lleialtat a la democràcia", la lleialtat, direm nosaltres, a una República que representava la ruptura amb la reacció imperant desde segles, el que va unir-nos en aquest exili interminable.

Com diu Roberto Mesa en el pròleg, "no s'ha obtingut encara que l'exili hagi estat assumit com un fet integrat i integrable en la història d'Espanya". En efecte, direm, si l'Espanya actual no pot vantar-se del "fet històric vergonyós" de la guerra que Franco ens portà, no accepta per això que la història de la pàtria continuï en aquest exili tan honorable com desgraciat.

Diu Mesa que, per la boca d'Antonio Soriano, "parlen el protagonistes mateixos de la historia". Es en l'exili que ha continuat la historia del nostre país, quan el país "dormia" sota el jou de Franco.

En el llibre s'hi veu bé la imbricació de la repressió exercida en els camps i en les companyies de treballadors durant la guerra (anys 40 a 44), amb una altra repressió, la dels "estrangers indesitjables" i jueus, que es veieren barrejats amb nosaltres els refugiats espanyols. S'hi veu dibuixada aquessa època, direm de "terror negre", quan a França es desfogaren tots els instints que constituïren el feixisme.

Quan l'Alliberació ens trobà a França, molts, moltíssims dels refugiats es veieren integrats en unitats militars combatents en la segona guerra mundial. La lectura del llibre deixa la impressió de que la ingratitude dels aliats acompanyava aquest sacrifici.

S'hi dibuixa bé la importància de la participació republicana espanyola en la Resistència, en un combat que, ell, representà bé la continuació de la nostra guerra.

També s'hi explica la "participació" dels republicans espanyols, com la dels membres de les Brigades internacionals, en el sacrifici dels camps alemanys d'extermini.

El llibre presenta sobretot, i és una gran realització original, nombrosos testimoniatges de "refugiats". S'hi veu un destí comú a tots i a l'ensems una gran varietat de situacions, del militar a l'escultor, del futur pintor a la modista, en tota la riquesa que constitueix un poble. Com d'aquesta dispersió d'energia social pot sorgir una nació? Com podem veure-hi una "nació republicana" enfonsada en el desori i la desgràcia? Com no veure-hi un tresor d'heroïsmes social? Com no veure-hi una desconeguda riquesa cultural?

Antonio Soriano

ÉXODOS

HISTORIA ORAL DEL EXILIO
REPUBLICANO EN FRANCIA
1939-1945

Documents de l'exili

ALS CATALANS

Memorial

Testament del dret de Catalunya Nació

Notícia biogràfica de l'autor

L'il·lustre Manresà, Mossèn Joan Vilar i Costa - Jordi de Monserrat - era un bon company refugiat del 1939 a Tolosa del Llenguadoc. Víctima de la pobresa, morí a l'hospital el dilluns dia 3 de setembre del 1962, a l'edat de 63 anys.

Malgrat el seu delicat estat de salut no defallí mai en els seus bons raonaments respectius en la democràcia a fi de consultar a tots els catalans perquè diguin lliurament quina classe de règim volen per a Catalunya.

Catalans! Siguem demòcrates i conscients complint el dret de Poble català.

Missatge del Pare Vilar als catalans.

Catalunya és una Nació.

Jaume Garròs

Ciutadans

L'unitat nacional creada per Isabel de Castella i Ferran d'Aragó, si hagués estat mantinguda amb tal seny que no ofengués l'autodeterminació de totes les regions ibèriques, segons llurs patriarcal tradicions i usatges seculars, hauria fet segurament una nació compacta i forta procedent de la vida vigorosa de cada país, com la salut del nostre cos prové del bon tremp i de la sanitat de cada un dels seus membres. Mes la centralització de dia en dia més absorbent, que assolí el grau màxim de dominació amb els Borbons, i singularment amb Felip V; produí una administració interior nacional tan desballestada. I una intervenció exterior colonial i política tan inepte que fou el defalliment de la vida íntima religiosa, cultural i econòmica de la nació amb la caiguda de les relacions de la metròpoli envers les colònies i la pèrdua de l'influència política de les altres nacions.

Això dona alguna raó del total esfondrament de l'imperi espanyol obrat en les darreries del s. XVIIlè, durant el XVIIIè i ultimament en el XIXè amb l'insurrecció de Cuba i Filipines. Aquesta total desfeta d'aquella Espanya, aon el sol mai no es ponía, causà una tristíssima dissolució i una immoralitat tan profunda, que l'història de Espanya de la darrera centúria no registra cap altra cosa remarcable que el trist teixit d'abalots polítics i cops militars que anaven sollant la bandera pàtria amb sang fratricida i amb fang de traidors. D'ací ha rejat l'immensa misèria nacional i l'insuficiència política en que tot el país tingué a raure, com igualment el menyspreu internacional qu'en fou la conseqüència necessària. No que la centúria XIX en fos aliena, més en la present s'ha agreujat, com en totes les nacions, així també en la nostra qüestió obrera i social, l'industrial i l'agrícola. Tota aquesta pila de dificultats i el neguit consegüent curulla amb la Dictadura de Primo de Ribera, que clavà el cop d'estella mortal a la corcada monarquia espanyola, que sortí de les urnes del 12 d'avril de 1931 feta a miques.

.....

(Continuarà)

Presentat per : Joaquim Vinyes - Décines, França